

דף ו.

עין משפט א

הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ח ה"ח

עכו"ם שֶׁהִתְנַדַּב לְבַדֵּק הַבַּיִת - אֵין מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ לְכַתְּחֻלָּה. וְאִם לָקַחוּ מִמֶּנּוּ אֵין מְחַזְרִין לוֹ. הִיָּה הַדָּבָר מְסֻיָּם כְּגוֹן קוֹרָה אוֹ אֶבֶן מְחַזְרִין לוֹ כִּי שָׁלָא יְהִי לָהֶן דָּבָר מְסֻיָּם בַּמְקַדָּשׁ שְׁנֵאמַר (עזרא ד-ג) 'לֹא לָכֶם וְלָנוּ' וְגו'. אֲבָל לְבֵית הַכְּנֶסֶת מְקַבְּלִין מֵהֶן לְכַתְּחֻלָּה. וְהוּא שְׂיֵאמַר כְּדַעַת יִשְׂרָאֵל הַפְּרָשְׁתִּי. וְאִם לֹא אָמַר טְעוֹן גְּנִיזָה שְׂמָא בְּבוּ לַשָּׁמַיִם. וְאֵין מְקַבְּלִים מֵהֶם לְחֹמַת יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא לְאַמַּת הַיָּמִים שְׂבָה שְׁנֵאמַר (נחמיה ב-כ) 'וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וְזָכְרוֹן בִּירוּשָׁלַיִם':

כ. כסף משנה: עכו"ם שהתנדב לבדק הבית וכו'. פרק קמא דערכין (דף ו'): תני חדא עכו"ם שהתנדב נדבה לבדק הבית מקבלים ממנו ותניא אידך אין מקבלים א"ר אילא א"ר יוחנן ל"ק הא בתחלה הא בסוף דאמר רב אסי א"ר יוחנן בתחלה אפי' מים ומלח אין מקבלים מהם בסוף דבר המסויים אין מקבלים דבר שאינו מסויים מקבלים. ופירש"י דבר המסויים שנראה בעין אין מקבלין מהם דגנאי הוא ועוד שמתפארים בו. ורבינו מפרש שמ"ש הא בתחלה הא בסוף היינו לומר הא בתחלה הא בדיעבד ורש"י פירש בע"א. ומ"ש אבל לבית הכנסת מקבלים מהם לכתחלה וכו' שם (דף ו') עכו"ם שהתנדב קורה ושם כתוב עליה בודקין אותו אם אמר כדעת ישראל הפרשתיה יגוד וישתמש במותר ואם לאו טעונה גניזה חיישינן שמא בלבו לשמים ומסיק דה"ה אע"ג דאין שם כתוב עליה בעיא גניזה והא קמ"ל דאע"ג דשם כתוב עליה יגוד וישתמש במותר ופירש"י טעונה גניזה ואסורה בהנאה דחיישינן שמא בלבו לשמים לשם הקדש הילכך יגזו ובזמן הזה עסקינן דהקדש אסור בהנאה וכו'. יגוד יחתוך מקום השם ויגזו וחתכה וישתמש במותר ויבנו בבית הכנסת עכ"ל. ונראה מדברי רבינו דכי תניא וישתמש במותר וישתמש לבנותה בבהכ"נ קאמר: ואין מקבלים מהם לחומת ירושלים וכו'. פרק קמא דשקלים בירושלמי:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב

הרמב"ם הל' תרומות פ"ד הט"ו

הַעֲכוּ"ם שֶׁהַפְּרִישׁ תְּרוּמָה מְשָׁלוֹ לְדִין תּוֹרָה שְׂאִינָה תְּרוּמָה לְפִי שְׂאִינָן חִיבִין. וּמִדְּבָרֶיהֶן גָּזְרוּ שֶׁתְּהִיָּה תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה מְשׁוּם בְּעֵלֵי כִּיסִין. שֶׁלֹּא יִהְיֶה זֶה הַמָּמוֹן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּלֶה אוֹתוֹ בְּעֲכוּ"ם כְּדִי לְפָטְרוֹ. וּבִדְקִין אֶת הַעֲכוּ"ם שֶׁהַפְּרִישׁ תְּרוּמָה אִם אָמַר בְּדַעַת יִשְׂרָאֵל הַפְּרִשְׁתִּיהָ תִּנְתֵּן לְכַהֵן. וְאִם לֹא טְעוּנָה גְּנִיזָה שְׁמָא בְּלִבּוֹ לְשָׁמַיִם. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל עֲכוּ"ם שֶׁהַפְּרִישׁ תְּרוּמָה בְּחוּצָה לְאַרְץ לֹא גָזְרוּ עֲלֶיהֶן וּמוֹדִיעִין אוֹתוֹ שְׂאִינוֹ צָרִיךְ וְאִינָה תְּרוּמָה כָּלֵל:

שו"ע יו"ד סימן שלא פעיף מד

מ.מ. עכו"ם שהפריש תרומה משלו, גזרו עליה חכמים שתהיה תרומה מ אם הוא בארץ ישראל.

הגה: ובדקים אותו אם אמר בדעת ישראל הפרשתי תינתן לכהן, ואם לאו טעונה גניזה נ.

ל. כסף משנה: העכו"ם שהפריש תרומה משלו וכו' במה ד"א בא"י וכו'. זהו פירוש רבינו במשנה במנחות פרק רבי ישמעאל עלה ס"ז שמירוח העכו"ם אינו פוטר גזירה משום בעלי כיסים ורש"י והתוספות פירשו בע"א: ובדקין את העכו"ם וכו'. בפרק קמא דערכין עלה ו':

מ. משום שלא יתלו בעלי כיסים ממונם בעכו"ם כדי לפטרם. ממנחות ס"ז ע"א.

נ. שמא בלבו לשמים, ודוקא בארץ ישראל אבל עכו"ם שהפריש תרומה בחו"ל לא גזרו עליהן ומודיעין אותו שא"צ לתרום ואינה תרומה כלל. ש"ך ס"ק ע"ד.

עין משפט ג.ד. הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א הי"א

עכו"ם שאמר דמי עלי • או דמי פלוני עלי נוטן כפי נדרו ואינו נופל ללשכה שאין מקבלין מן העכו"ם נדבה או נדר לחזק את בֶּדֶק הַבַּיִת או בֶּדֶק יְרוּשָׁלַיִם שֶׁנֶאֱמַר (עזרא ד-ג) 'לא לָכֶם וְלָנוּ לְבָנוֹת בַּיִת' וְגו'. וְנֶאֱמַר (נחמיה ב-כ) 'וְלָכֶם אֵין חֶלֶק וְצִדְקָה וְזִכְרוֹן בִּירוּשָׁלַיִם':

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א הי"ב

וימה יַעֲשֶׂה בָהֶן. יְבַדֵּק הָעֶכוּ"ם עַל דַּעַת מִי נָדַר. אִם נָדַר עַל דַּעַת יִשְׂרָאֵל יוֹצִיאֻהוּ בַּיִת דִּין בְּמַה שֶׁיִּרְאֶה לָהֶם חוץ מִבֶּדֶק הַבַּיִת וּבֶדֶק יְרוּשָׁלַיִם. וְאִם אָמַר לְשָׂמִים נְדַרְתִּי יִגְנָזוּ:

הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ח ה"ח

עכו"ם שֶׁהִתְנַדַּב לְבֶדֶק הַבַּיִת • אֵין מְקַבְּלִין מִמֶּנּוּ לְכַתְחֻלָּה. וְאִם לָקָחוּ מִמֶּנּוּ אֵין מְחַזְרִין לוֹ. הִזָּה הַדָּבָר

ס. כסף משנה: עכו"ם שאמר דמי עלי. שם (דף ה'): •

ע. כסף משנה: עכו"ם שהתנדב לבדק הבית וכו'. פרק קמא דערכין (דף ו'): תני חדא עכו"ם שהתנדב נדבה לבדק הבית מקבלים ממנו ותניא אידך אין מקבלים א"ר אילא א"ר יוחנן ל"ק הא בתחלה הא בסוף דאמר רב אסי א"ר יוחנן בתחלה אפי' מים ומלח אין מקבלים מהם בסוף דבר המסויים אין מקבלים דבר שאינו מסויים מקבלים. ופירש"י דבר המסויים שנראה בעין אין מקבלין מהם דגנאי הוא ועוד שמתפארים בו. ורבינו מפרש שמ"ש הא בתחלה הא בסוף היינו לומר הא בתחלה הא בדיעבד ורש"י פירש בע"א. ומ"ש אבל לבית הכנסת מקבלים מהם לכתחלה וכו' שם (דף ו') עכו"ם שהתנדב קורה ושם כתוב עליה בודקין אותו אם אמר כדעת ישראל הפרשתיה יגוד וישתמש במותר ואם לאו טעונה גניזה חיישינן שמא בלבו לשמים ומסיק דה"ה אע"ג דאין שם כתוב עליה בעיא גניזה והא קמ"ל דאע"ג דשם כתוב עליה יגוד וישתמש במותר ופירש"י טעונה גניזה ואסורה בהנאה דחיישינן שמא בלבו לשמים לשם הקדש הילכך יגנו ובזמן הזה עסקינן דהקדש אסור בהנאה וכו'. יגוד יחתוך מקום השם ויגנוזו החתיכה וישתמש במותר ויבנו בבית הכנסת

מְסִים כְּגוֹן קוֹרָה אוֹ אֶבֶן מְחִזְרִין לוֹ כִּדֵּי שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶן דְּבַר מְסִים בְּמִקְדָּשׁ שֶׁנֶּאֱמַר (עזרא ד-ג) 'לֹא לָכֶם וְלָנוּ' וְגו'. אֲבָל לְבֵית הַכְּנֶסֶת מְקַבְּלִין מֵהֵן לְכַתְּחִלָּה. וְהוּא שִׁיאֵמַר כְּדַעַת יִשְׂרָאֵל הַפְּרָשְׁתִּי. וְאִם לֹא אָמַר טְעוֹן גְּנִיזָה שְׁמָא לְבוֹ לְשָׁמַיִם. וְאִין מְקַבְּלִים מֵהֶם לְחֻמַּת יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא לְאַמַּת הַמַּיִם שְׁבָה שֶׁנֶּאֱמַר (נחמיה ב-כ) 'וְלָכֶם אֵין חֵלֶק וְזַכְרוֹן בִּירוּשָׁלַיִם':

שו"ע יו"ד סימן רנט פ"ד

ז. עכו"ם שהתנדב מנורה או דבר אחר לבית הכנסת מקבלים ממנו ^פ, והוא שיאמר מדעת ישראל הפרשתי אותה ואם לא אמר כך טעון הדבר גניזה ^צ.

עין משפט ה. הרמב"ם הל' יסודי התורה פ"ו ה"ו

כְּלֵי שֶׁהֵיָה שֵׁם כְּתוּב עָלָיו קֹדֶשׁ אֶת מְקוֹם הַשֵּׁם וְגוֹנְזוֹ. וְאֶפְלוּ הָיָה הַשֵּׁם חֲקוּק בְּכֵלֵי מִתְּכוּת אוֹ בְּכֵלֵי זְכוּכִית

עכ"ל. ונראה מדברי רבינו דכי תניא וישתמש במותר וישתמש לבנותה בבהכ"נ קאמר: ואין מקבלים מהם לחומת ירושלים וכו'. פרק קמא דשקלים בירושלמי:
פ. טור ורמב"ם בפ"ח מהלכות מתנות עניים מברייתא דעכו"ם שהתנדב קורה בערכין דף ר' ע"ב.
צ. דשמא בלבו חשב לע"ז, והב"י הביא בשם הרמב"ם הטעם דשמא בלבו היה לשמים להקריב בהם קרבן דוקא מה שלא על דעת ישראל. ט"ז ס"ק ז'.
ק. כסף משנה: כלי שהיה שם כתוב עליו וכו'. פ"ק דערכין (דף ו'): וכן אם היה שם כתוב וכו'. ברייתא פרק כל כתבי (שבת ק"כ) הרי שהיה שם כתוב לו על בשרו הרי זה לא ירחוץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטנופת נזדמנה לו טבילה של מצוה כורך עליה גמי ויורד וטובל רבי יוסי אומר לעולם יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפוף ופסק כתנא קמא ושם אמרו האי גמי היכי דמי אי מיהדק הוי חציצה ואי לא מיהדק עיילי ביה מיא. חציצה תיפוק ליה משום דיו בלחה מ"מ קשיא אלא אמר רבה בר שילא היינו טעמייהו דרבנן דקא סברי אסור לעמוד לפני השם ערום כלומר דמטעם מחיקת השם אינו אסור דכתיב לא תעשון כן לה' אלהיכם עשייה הוא דאסור גרמא שרי ולא חש רבינו לכתוב

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

וְהִתִּיף הַפְּלִי הַרִי זֶה לֹקֵה אֶלָּא חוֹתֵךְ אֶת מְקוֹמוֹ וְגוֹנְזוֹ.
 וְכֵן אִם הָיָה שֵׁם כָּתוּב עַל בְּשָׂרוֹ הַרִי זֶה לֹא יִרְחֵץ וְלֹא
 יִסוּף וְלֹא יַעֲמֵד בְּמִקּוֹם הַטְּנֵפֶת. נִזְדַּמְנָה לוֹ טְבִילָה שֶׁל
 מְצוּהָ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי וְטוֹבֵל. וְאִם לֹא מְצָא גָּמִי מְסַבֵּב
 בְּבִגְדָיו וְלֹא יִהְיֶה כְּדֵי שְׁלֹא יִחַץ. שְׁלֹא אָמְרוּ לְכָרֵךְ עָלָיו
 אֶלָּא מִפְּנֵי שְׁאֲסוּר לַעֲמֹד בְּפְנֵי הַשֵּׁם כְּשֶׁהוּא עָרֵם:

שו"ע יו"ד סימן רעו פעיף יג

טו. כלי שהיה כתוב עליו שם השם **ר**, קוצץ **ש** מקום השם וגונזו.
הגה: אסור לכתוב שם השם לכתחילה שלא בספר **ת** כיון שיכול לבא לידי
 בזיון, וע"כ יש נזהרים שלא לכתוב שם באגרת וגם נזהרים אפי' במלת
 שלום **א** שלא לגמור כתיבתה אלא כותבים שלו'.

דדוקא בדיו לחה לפי שזה אינו מענין הלכות אלו אלא מענין הלכות מקואות. ומה שאמר
 ואם לא מצא גמי וכו'. פשוט הוא:

ר. טסי כסף וזהב שתולין בצוארם וכתוב עליהם שם שדי צריך גניזה לטס כולו, וי"א רק
 השם עצמו ואפי' כתבו גוי, מ"מ אם כתב במקום ד' רי"ש, שר"י, אין טעון גניזה. קול
 יעקב אות פ"ט.

ש. ולא מספיק קליפת השם מהכלי. הקודר את השם צריך לקדור באופן שיעלה כל השם
 ביחד ולא כל אות לבדה דזה הוי כמוחק. קול יעקב אות צ"א.

ת. ובפ"ת אות כ"ו הביא שיש לזהר לא לכתוב שם הוי' על דף עם צורת המנורה כי זה
 יכול לבוא לידי זלזול, וה"ה על מפות של חלות לשבת קודש.

טבעת של פרקים שעל כל פרק ממנו כתוב אות אחת משם הוי' מותר לסדרם ולפרקם,
 ואין בזה משום מחיקת השם, ברכי יוסף אות כ"ט, ופ"ת אות י"ז, והטעם כיון שנעשה
 לפרק אין בזה משום מוחק. קול יעקב אות צ"ז.

קמיעין שיש עליהם שמות הקודש אסור למוחקם, אבל שמות המלאכים יכול למחוק. קול
 יעקב אות צ"ח.

א. אבל אם אדם כותב ומספר על שלום בעולם, ואינו מתכוון לומר שבעל השלום ישים
 עליו שלום, בזה אין צריך לכתוב השלום חסר עם קו למעלה. קול יעקב אות ק"א
 מרדב"ז.

אם הכתב של שם השם בס"ת חלש והוא עובר עליו בדיו לחזקו אין בזה מוחק השם,
 דדוקא דיו ע"ג סיקרא אסור. קול יעקב אות ק"ד.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
 בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ו.ז.ז.ט.

הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ח ה"ד

אָחַד הָאוֹמֵר סֵלַע זֹו צְדָקָה = אוֹ הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי סֵלַע
לְצְדָקָה וְהִפְרִישׁוּ. אִם רָצָה לְשְׁנוֹתוֹ בְּאַחַר מִתָּר. וְאִם
מִשְׁהֲגִיעַ לַיָּד הַגְּבֵאִי אָסוּר לְשְׁנוֹתוֹ. וְאִם רָצוּ הַגְּבֵאִים
לְצָרֶף הַמְּעוֹת וְלַעֲשׂוֹתָן דִּינָרִין אֵינָן רִשְׁאִין אֶלָּא אִם אֵין
שָׁם עֲנִיִּים לְחַלֵּק מִצָּרְפִין לְאַחֲרִים. אָבֵל לֹא לַעֲצָמָן:

הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ח ה"ה

הָיָה לְעֲנִיִּים הִנָּאָה = בְּעֶכּוֹב הַמְּעוֹת בְּיַד הַגְּבֵאִי כְּדִי
לַעֲשׂוֹת לְאַחֲרִים לְתַן. הָרִי אוֹתוֹ הַגְּבֵאִי מִתָּר לְלוֹוֹת
אוֹתָם הַמְּעוֹת שֶׁל עֲנִיִּים וּפּוֹרַע. שֶׁהַצְּדָקָה אֵינָה כְּהַקְדָּשׁ
שֶׁאָסוּר לְהִנּוֹת בּוֹ:

שו"ע יו"ד סימן רנ"ט סעיף א

א. האומר סלע זה לצדקה, או הרי עלי סלע לצדקה והפרישו, כל זמן
שלא בא ליד הגבאי י יכול לשנותו וללוותו לעצמו או לחבירו ויפרע
אחר תחתיו.

הגה: הקדיש כלים יכול למכרם ה לפני ג' הבקיאים בשומא, ונותן דמיהם
לצדקה.

- ב. כסף משנה: אחד האומר סלע זה צדקה וכו' עד אסור לשנותו. פירקא קמא דערכין (דף ו'): ואם רצו הגבאים לצרף וכו'. פירקא קמא דבבא דבתרא (דף ח' ע"ב):
- ג. כסף משנה: היה לעניים הנאה וכו'. פ"ק דערכין והביאו הר"ף פרק ד' וה':
- ד. מברייטא בערכין דף ו' ע"א וכפי' רש"י ותוס' שם.
- ה. בפ"ת ס"ק ג' הביא שו"ת בית אפרים דדוקא לדבר מצוה יכול למכרם, ותמה על הרמ"א שסתם דבריו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

א. ב. משבא הסלע ליד הגבאי צדקה אסור ללוותו בין לעצמו בין לאחר בין לגבאי, ואם היתה הנאה לעניים בעיכובו ביד הגבאי כדי לעשות לאחרים¹ שיתנו, הרי מותר לו לגבאי להלוותם ולפורעם.

הגה: אין הצדקה כהקדש, וע"כ מותר ליהנות ממנה. אין נושאים ונותנים בצדקה העומדת לחלק לעניים כי אם כסף בכסף שמא יבאו עניים ולא יהיה להם מעות לחלק להם.

אבל צדקה שאינה עומדת לחלק אותה לעניים, שהקרן יהיה קיים ויחלקו הפירות לעניים, מותר לשאת ולתת בהם.

דף ו:

עין משפט א הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ח ה"ו

מי שהתנדב מנורה או נר לבית הכנסת אסור לשנותה. ואם לדבר מצוה מתר לשנותה. אף על פי שלא נשתקע שם בעליה מעליה. אלא אומרים זו המנורה או נר של פלוני. ואם נשתקע שם הבעלים מעליה מתר לשנותה אפלו לדבר הרשות:

שו"ע יו"ד סימן רנט פעיף ג

ג. ד. ישראל שהתנדב נר או מנורה לביהכ"ס, אם נשתקע שם בעליה מעליה² שאינה נקראת על שמו יכולים הצבור לשנותה אפי' לדבר הרשות.

הגה: אפי' מוחה המתנדב.

ו. היינו לכוף אחרים שאומר להם שאין מעות בצדקה, ט"ז. וע"כ מותר לו ללוותם.
ז. ודוקא הציבור יכולים לשנותה אפי' לדבר הרשות כשנשתקע שם בעליה מעליה, אבל הגבאי אינו רשאי, ט"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

ג. ה. אם לא נשתקע שם בעליה מעליה ח אין יכולים לשנותו לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה יכולים לשנותו.

ג. ו. היה המתנדב עכו"ם אסור לשנותה אפי' לדבר מצוה ט כל זמן שלא נשתקע שם בעליה מעליה י.

הגה: כל זמן ששם בעליה חקוק על הכלים כ שנתן או תרם, הוי לא נשתקע שם בעליה.

עין משפט ב הרמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"ז

בַּמָּה דְּבָרִים אָמוּרִים בְּשִׁהָיָה הַמִּתְנַדֵּב יִשְׂרָאֵל. ל אֲבָל אִם הָיָה עֶכוּ"ם אָסוּר לְשַׁנוֹתָהּ אֶפְלוּ לְדָבָר מְצוּוֹה עַד שִׁישִׁתְּקַע שֵׁם בְּעַלְיָהּ מֵעַלְיָהּ. שָׁמָּא יֹאמֵר הָעֶכוּ"ם הַקִּדְשִׁתִּי דָּבָר לְבַיִת הַכֹּהֲנֵת שֶׁל יְהוּדִים וּמְכָרוּהוּ לְעַצְמָן:

עין משפט ג הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א ה"ג

הַגּוֹסֵס אֵין לוֹ לֹא עֶרֶךְ וְלֹא דָמִים מ הוֹאִיל וְרַב הַגּוֹסֵסִין לְמִיתָה הָרִי הוּא כָּמֵת. וְכֵן מִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בְּבַיִת דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַרְגוֹ עַל עֲבָרָה שֶׁעָבַר וְהֶעֱרִיכוּ אַחַר או

ח. כתב הש"ך בס"ק י' אפי' עדיין לא הדליקו בה בביכנ"ס ואף שקימ"ל הזמנה לאו מילתא.

ט. בערכין שם ו', דשמא יאמר הקדשתי דבר לביכנ"ס של היהודים ומכרו אותו והוי חילול ה'.

י. אבל נשתקע שם בעליה מעליה מותר לשנותה אפי' לדבר הרשות. כ"כ הש"ך בס"ק י"ג.

כ. מירושלמי פ' בני העיר.

ל. כסף משנה: (ו-ז) מי שהתנדב מנורה וכו' עד ומכרוהו לעצמם. שם ובירושלמי פרק קמא דשקלים:

מ. כסף משנה: הגוסס אין לו ערך ולא דמים וכו'. משנה פרקא קמא דערכין (דף ו') הגוסס והיוצא ליהרג לא נידר ולא נערך ובגמ' בשלמא גוסס לא נידר דלא בר דמים הוא וכו' עד ולא כל האדם: וכן מי שנגמר וכו' ועל זה נאמר וכו':

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שְׁהֶעֱרִיךְ עֲצָמוֹ או שְׁאָמַר דְּמִי עָלַי או שְׁאָמַר אַחַר דְּמִי
 זֶה עָלַי אֵינוֹ חַיֵּב כְּלוּם שְׁזָה כְּמַת הוּא וְהֵמָּת אֵין לוֹ עֶרְךָ
 וְלֹא דְּמִים. וְעַל זֶה נֶאֱמַר (ויקרא כז-כט) 'כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר
 יִחָרֵם מִן הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה' כְּלוּמַר אֵין לוֹ פְּדִיוֹן אֶלָּא הֵרִי
 הוּא כְּמַת:

עין משפט ד הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"א הי"ד

זֶה הַיּוֹצֵא לַהֲרֹג שְׁהֶעֱרִיךְ אַחֲרֵים או נָדַר דְּמֵיהֶם או
 הִזִּיק חַיֵּב לְשֵׁלִם וְגוֹבֵין הַכֹּל מִנְּכָסָיו:

עין משפט ה הרמב"ם הל' מלוה ולוה פי"א הי"ד

כָּל מְלוֹה בְּשֹׁטֶר גּוֹבֶה אוֹתָהּ מִן הַיּוֹרְשִׁין וּמִן הַלְּקוֹחוֹת
 כְּמוֹ שְׂתִתְּבָאֵר. וּמְלוֹה עַל פֶּה גּוֹבֶה אוֹתָהּ מִן הַיּוֹרְשִׁין
 וְאֵינוֹ גּוֹבֶה אוֹתָהּ מִן הַלְּקוֹחוֹת לְפִי שְׂאִין לָהּ קוֹל לְפִיכָךְ
 לֹא יִטְרַף בָּהּ. אֲבָל מְלוֹה שְׂבִשְׁטֶר קוֹל יֵשׁ לָהּ וְהַלּוֹקֵחַ
 הַפְּסִיד עַל עֲצָמוֹ שְׁלֹא שָׂאֵל עַד שְׂיִדַּע שְׂנִכְסָיו שֶׁל זֶה
 מְשַׁעֲבָדִין בַּמְלוֹה שְׁעָלָיו. שְׁכָּל נִכְסֵי הַלּוֹה תַּחַת שְׁעִבּוֹד
 הַמְלוֹה מִן הַתּוֹרָה:

ג. כסף משנה: זה היוצא ליהרג שהעריך אחרים וכו'. שם במשנה גבי גוסס ויוצא ליהרג
 רבי יוסי אומר נודר ומעריך ומקדיש ואם הזיק חייב בתשלומין ובגמרא בנודר ומעריך
 ומקדיש כולי עלמא לא פליגי כי פליגי באם הזיק (חייב לשלם) ודייק רבינו לכתוב שנגמר
 דינו בבית דין של ישראל משום דאילו בבית דין של עכו"ם אפילו נגמר דינו לא חשיב
 מת כדאמרינן בפרק כל הגט:

שו"ע חו"מ סימן קז ענין א

א. מצוה על היורשים לפרוע חוב אביהם, וכופין אותם בכך כמו שכופין את אביהם^פ. ומדינא דגמ' אין כופין אותם אלא בהניח קרקעות ולא מטלטלין, אבל אחרי תקנת הגאונים^ע כופין אותם גם בהניח מטלטלין ואפי' במלוה ע"פ, ואפי' קנאם אביהם אחר שלוח ולא כתב דאיקני, שהיורש במקום אביו עומד.

ב. כופין את היתומים לפרוע חוב אביהם גם ממלוה שהיתה לאביהם ביד אחרים בין גבו^פ קרקע בין גבו מעות.

אם ירשו קרקע ומטלטלין, והיורשים רוצים להגבות קרקע והמלוה רוצה מטלטלין, שומעין ליורשים, אם לא שכתב לו מפורש בשטר שיכול לגבות ממטלטלין בין בחייו בין במותו.

ג. אם לא ירשו כלום מאביהם, אין חייבים לפרוע חוב אביהם מנכסיהם ואפי' מצוה^ק אין בכך.

פ. רמב"ם פי"א מהלכות מלוה הלכה ח' מכתובות צ"א ע"ב מקטינא דארעא, ושם פ"ו ע"א וכמ"כ בתוס' שם ד"ה פריעת בע"ח מצוה וכ"כ הרא"ש שם.

ע. כ"כ הרא"ש בפ"ק דבב"ק סי' י"ט וכ"כ הר"ן בשם ר"ח, ורשב"א בתשובה ח"א סי' תתקי"ד. ובתשובת הריב"ש סי' שצ"ב.

וכתב הש"ך בס"ק א' דאם נתנו או מכרו הלוח או היתומים המטלטלין שירשו אין גובין מהם בע"ח גם מדינא דגמ' דמתנה כלקוחות, ואין קדימה במטלטלין כמבואר בסי' ק"ד סעיף ג' וכמ"ש הרא"ש בקידושין בפ' האומר פ"ג סי' י"ד. ובסעיף ג' בשו"ע איירי בקרקעות שאפי' מכרם היורש גובה מהם הבע"ח.

פ. כתב הסמ"ע בס"ק ה' דה"ה לא גבו רק הניח שטרי חוב על לווין שלו, הבע"ח מוציא מהיורשים השטרי חוב וגובה מהן, דשטרות נחשבים כמטלטלין. וכתב הש"ך דה"ה שהבעל חוב יכול להוציא מדר' נתן מבעל חוב של בעל חוב שלו גם מטלטלי דיתמי. וכתב בביאורים ס"ק ב' דכתובה אינה גובה ממלוה שחייב היורש בעצמו למוריש.

צ. דלא תיקנו להכריחם ממטלטלי, אלא כשאין להם קרקע, אבל כשיש להם קרקע דינו במקומו עומד שהמטלטלין שלהם שירשו אינם משועבדים לבעל חוב. טור.

וכתב הש"ך בס"ק ד' דאפי' תפס מטלטלין לא מהני כשרוצים היתומים ליתן לבע"ח קרקע. וכתב דכן מוכח מבעל התרומות ודלא כהב"ח בסי' ק"ה סעיף ד' ע"ש.

ק. כן דעת הרמב"ם בפ"א הלכה ח', וכ"כ רוב הפוסקים.

ירש קצת נכסים אין צריך לפרוע אלא ממה שירש ר'. ואם אמר איני יורש
ואיני משלם יבואר בסי' רע"ח אם שומעין לו.

ר'. מריב"ש סי' תע"ח.